

Projektforslag

Anlæggelse af gydeområder
I Agerbæk ved Kærbjerg.

Januar 2026

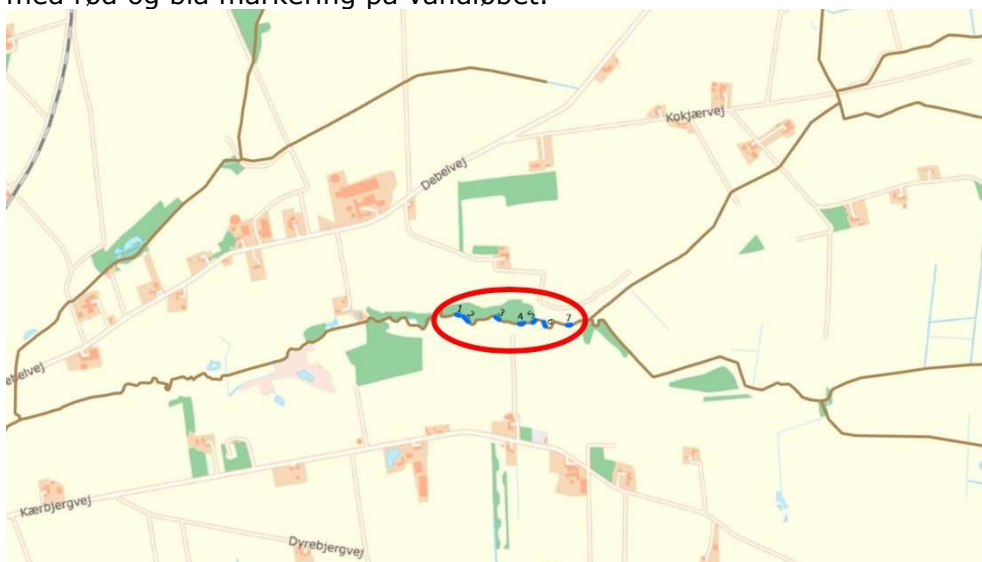
Etablering af 7 gydeområder for laks og havørred opstrøms nedlagte Debel Fiskeri.

Baggrund og Formål.

Sydvestjydsk Sportsfiskerforening har i efteråret 2025, sammen Varde Kommune, gennemgået strækningen af øvre del af Agerbæk og lokaliseret hvor der med fordel kan etableres bedre gyde og opvækst muligheder for laks og havørred. Sneum Å systemet har de seneste år haft fremgang i bestanden af de to arter og Agerbæk udgør en del af bestandens gyde- og opvækst område. De seneste år er der gennemført indsatser til forbedring af fiskepassage og gydemuligheder i vandløbet. Dette projekt har til formål at fastholde og forøge områder for yngel produktion for de to fiskearter, samt for bæk- og flodlampretter.

Lokalitet

Projektområdet er beliggende ca 2,2 km øst for Agerbæk og ses herunder med rød og blå markering på vandløbet.

Figur 1 Projekt lokalitet øst for Agerbæk, målforshold 1:10000

Vandløbets målsætning og tilstand

Agerbæk er omfattet af statens vandplaner med målsætning "God økologisk tilstand". Seneste fiskebestandsanalyse fra 2024, fortaget ved nedlagte Debel Fiskeri viste, at fiskebestanden svarer til "Dårlig økologisk tilstand".

Vandkvaliteten i vandløbet er ifølge Miljøgis, målt på bentiske invertebrater, en faunaklasse 4 "Moderat økologisk tilstand". Den strækning af vandløbet som ønskes restaureret er påvirket af okker og målinger fortaget de seneste vintre viser, at koncentrationen ligger på 0,60-0,70 mg ferrojern. I vinteren 1998 blev der målt 2,88mg ferrojern. Så der er sket et markant fald i okker koncentrationer over de seneste 25

år. Der er yderligere tiltag på vej i oplandet, som forventes af begrænse udvaskningen af okker til Plumbæk/Agerbæk.

For første gang i 100 år er der ved elfiskeri i sensommeren 2025 fundet 6 styk ørredyngel, samt 2 styk ældre ørred på en 50m strækning i projektområdet. Det tyder på, at vandkvaliteten er ved at være egnet til succesfuld fiskeproduktion.

Regulativmæssige forhold

Agerbæk er et offentligt vandløb og er omfattet af vandløbsregulativet "Regulativ for Ålund-Agerbæk-Debel bæk". Agerbæk er i regulativet stationeret i opstrøms retning med start 0 meter i udløbet ved Sneum Å. For vandløbet gælder en fast drænkote, samt et mindste areal under en fastsat styrekote. Alle koter i regulativet er angivet i meter DNN.

Natura 2000 og beskyttet natur

Projektområdet ligger ikke i Natura 2000 område, men er forbundet og afvander ned til nærmeste Natura 2000 område. Habitatområdet er "nr. 79 – Sneum Å og Holsted Ådal", som ligger ca. 5,2 km mod sydvest. Vandløbsrelaterede arter i udpegningsgrundlaget for H79 er: Havlampret, Bæklampret, Flodlampret, Laks, Snæbel og Odder.

Vandløbet er beskyttet af naturbeskyttelsesloven og de vandløbsnære arealer på nordsiden er beskyttet mose og på sydsiden beskyttet eng. En ændring af vandløbets naturtilstand kræver en dispensation fra loven.

Projektbeskrivelse

Opmålte og projekterede koter er alle angivet i meter DVR90.

Projektstrækningen på ca. 675 meter går fra regulativ station 6508 m til udløbet af Overkær Bæk regulativ station 7182 m. Placering af foreslåede gydebanks på projektstrækningen og nummereret 1 til 7, er vist på nedenstående luftfoto.

Nuværende forhold

Der er foretaget en opmåling og besigtigelse af projektstrækningen den 16. oktober 2025. Vandløbsbunden ligger mellem ca. 0,65m til 3,0m under terræn på projektstrækningen. Opmålingen viste at vandløbets

nuværende bund ligger under den regulativ gældende drænkote og at vandløbet er bredere end angivet i regulativet, samt at gældende tværsnitsareal under styrekoten er overholdt med god margen. Der er identificeret og opmålt ét enkelt dræn på strækningen. Drænet har udløb umiddelbart over gældende drænkote.

Projekterede forhold

Der er projekteret udlægning af 7 gydestryg. Placeringen er udvalgt således, at den nuværende gældende drændybde ikke overskrides.

Startende i den vestlige ende af projektområdet foreslås følgende gydestryg nr. 1 til 7.

Gydestryg nr.	Station nedre m	Station øvre m	Ny bundkote DVR90 m øvre	Ny bundkote DVR90 m nedre	Længde m
1	6632	6645	27,94	27,90	13
2	6660	6686	28,10	28,02	26
3	6801	6818	28,30	28,25	17
4	6893	6910	28,54	28,49	17
5	6942	6955	28,67	28,63	13
6	6987	7004	28,73	28,68	17
7	7099	7111	28,94	28,90	12

Tabel 1 Projekterede gydestryg med angivet stationering, bundkoter og længde.

Faldet over hvert stryg skal være ca. 3 promille.

Gydestrygene anlægges i vandløbets fulde bredde og udlægges oven på den eksisterende vandløbsbund med en gennemsnitlig lagtykkelse af gruset på 25-30 cm, varierende fra 15-40 cm afhængig af den nuværende bundkote. Strygene er placeret, så det enkelte stryg ikke påvirkes af stuvning fra det nedstrøms liggende stryg. Nuværende vandløbsbredde bevares og brinkprofil ændres ikke.

I svinget lige opstrøms gydestryg nr. 6 er den sydlige vandløbsbrink ustabil. Her ønskes en ca. 14 meter lang stensikring for foden af vandløbsbrinken med større sten (200 – 300 mm) i blandet gydegrus og til et niveau ca. 0,5 meter over nuværende vandløbsbund.

I den øvre ende af projektstrækningen er en ældre rørbro i st. 7148 m. Rørbroen er i dårlig stand og anvendes ikke længere af lodsejer på begge sider af vandløbet. Rørbroen fjernes derfor i forbindelse med projektet.

På bilag 1 er vist længdeprofil med angivelse af nuværende bundkote og terræn, samt projekteret bundkoter med gydestryg.

Der skal anvendes ca. 70 m³ gydegrus fordelt på gydestrygene inkl. en mindre mængde grus til retablering af vandløbets bund og sider, hvor rørbroen fjernes. I tabellen herunder er angivet opmålt bundbredde og cirka forventet lagtykkelse af udlagt grus og fordelt grusmængde pr. stryg.

Gydestryg nr.	Opmålt bundbredde m	Gruslag tykkelse	Grusmængde M3
1	1,43	0,22	5,0
2	2,32	0,25	16,7
3	1,89	0,3	11,4
4	1,98	0,31	10,4
5	1,81	0,27	8,0
6	1,70*	0,19	5,5
7	2,05	0,24	7,5

Tabel 2 Forventet bundbredde, gruslag og grusmængder.

** Opmålt 1,3m, men udvides med 0,5 meter.*

Gydegrusets størrelsesfordeling skal være:

75% sten på 16-32mm(nøddesten)

25% sten på 32-64mm(singels)

Der udlægges 2-3 skjulesten pr m² på alle strygene, samt mellem strygene. Skjulestenene udlægges for at skabe større variation og gode opvækst forhold før ørred og lakseyngel. Der skal anvendes 7-8 m³ skjulesten i størrelsen 200 - 400mm.

Afvandingsmæssige forhold

De afvandingsmæssige forhold, beregnet ved en årsmiddel afstrømning på 19,65 l/s/km² forventes, at overholde gældende regulativkrav for projektstrækningen.

Regulativets gældende krav til tværsnitsarealet mellem vandløbsbund og styrekote er på 1,2 m². Grundet vandløbets nuværende dimensioner og en mindre breddeudvidelse ved stryg 6, så kan det regulative arealkrav overholdes efter udlægning af gydebænkerne. Den regulative drænkote overskrides lokalt med én centimeter ved den opstrøms ende af gydestryg 7 (station 7111m). Se beregninger bilag 2.

Lokalt på strækningen vil højden for vandspejlet stige mellem ca. 10 -25 cm, set i forhold til de nuværende forhold.

Der er anvendt afstrømningsdata fra Varde kommunes hydrometri station i Skonager Lilleå, ved Krovej, st. nr. 528-3343. Data rummer en tidsserie for perioden 2016 til 2022.

Høring og evt. godkendelser efter anden lovgivning

Da vandløbsprojektet er af begrænset omfang, vurderer projektet ikke at kræve en dispensation eller tilladelse efter planloven. Der skal dog udarbejdes en vvm-screening. Vandløbet er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Varde Kommune vurderer, at tiltaget kræver en dispensation efter Naturbeskyttelsesloven.

Lodsejere

Der er 5 tilgrænsende/berørte lodsejere til projektstrækningen.

Matrikel nr.	Ejer
1y Debel By, Fåborg	Lodsejer 1
8m Debel By, Fåborg	Lodsejer 2
2bn Agerbæk By, Fåborg	Lodsejer 3
5ay Agerbæk By, Fåborg	Lodsejer 4
11a Agerbæk By, Fåborg	Lodsejer 5

Arbejdet skal udføres fra den sydlige brink, fra Matr. Nr. 11a, Agerbæk By, Fåborg.

Økonomi

Udlægning af 90 m³ gydegrus/skjulesten 40.000 kr.

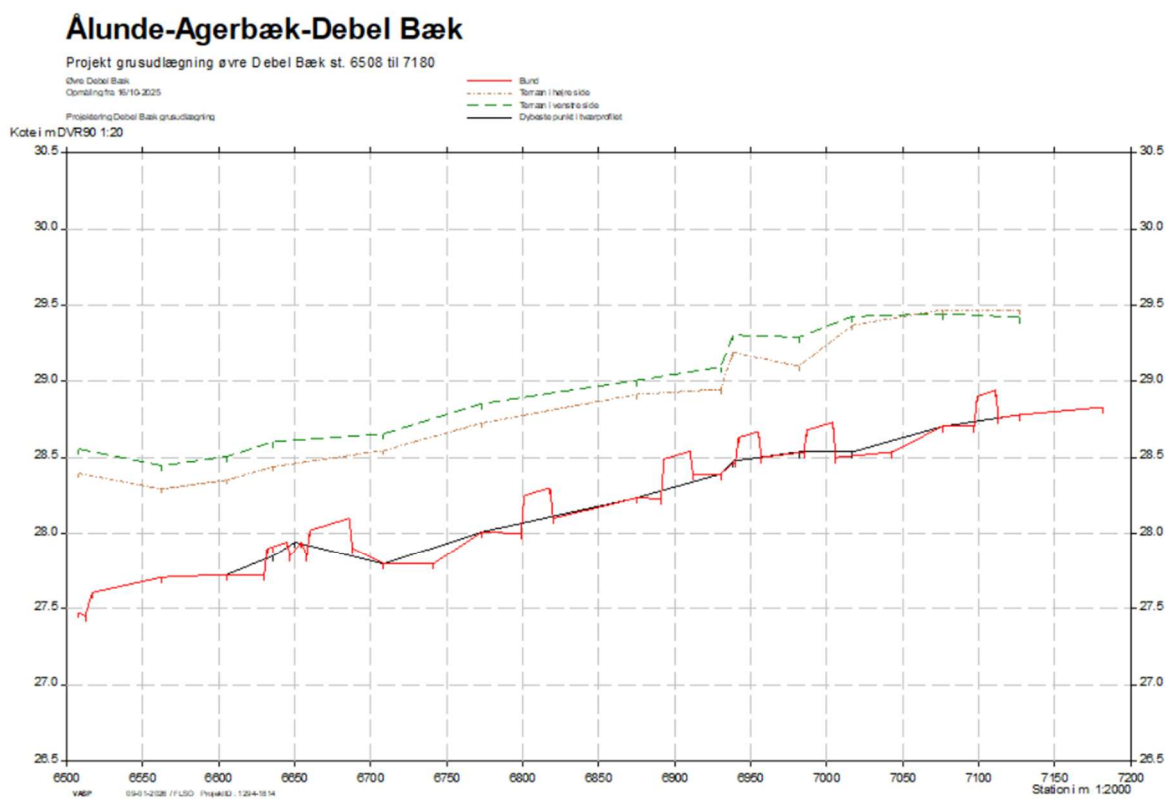
Grusmaterialer finansieres af Varde Kommune og/eller via ansøgning ved DTU fiskeplejen.

Tidsplan

Projektet forventes gennemført i sommeren 2026.

Bilag 1

Længdeprofil af projektstrækningen med visning af 7 gydebanker (rød), opmålt terræn højre og venstre side, samt nuværende bundkote (sort).

Bilag 2

Kontrolberegning af regulative arealkrav EFTER projekterede gydebanker.

← ↻ <https://www.vandstande.dk/arealkrav/chkareal.php>

Regulativ kontrol af Øvre Debel Bæk EFTER

Station	Opmålt bund	Styrekoten	Reg. Areal	Areal	Drænkoten
6508	27.48	28.51	1.2	3.06	28.01
6563	27.71	28.61	1.2	2.36	28.11
6606	27.73	28.67	1.2	2.47	28.17
6630	27.73	28.71	1.2	2.77	28.21
6632	27.9	28.71	1.2	2.55	28.21
6636	27.91	28.72	1.2	2.67	28.22
6645	27.94	28.73	1.2	2.62	28.23
6647	27.85	28.74	1.2	2.87	28.24
6658	27.85	28.75	1.2	3.06	28.25
6660	28.02	28.76	1.2	2.66	28.26
6686	28.1	28.79	1.2	2.65	28.29
6688	27.9	28.8	1.2	3.26	28.3
6709	27.8	28.83	1.2	2.24	28.33
6741	27.8	28.88	1.2	2.48	28.38
6773	28.01	28.93	1.2	1.98	28.43
6799	28	28.96	1.2	2.47	28.46
6801	28.25	28.97	1.2	2.01	28.47
6818	28.3	28.99	1.2	2.03	28.49
6820	28.1	29	1.2	2.5	28.5
6875	28.23	29.08	1.2	1.92	28.58
6891	28.23	29.1	1.2	2.38	28.6
6893	28.49	29.11	1.2	1.76	28.61
6910	28.54	29.13	1.2	1.73	28.63
6912	28.39	29.13	1.2	2.11	28.63
6930	28.39	29.16	1.2	1.52	28.66
6940	28.48	29.18	1.2	1.91	28.68
6942	28.63	29.18	1.2	1.27	28.68
6955	28.67	29.2	1.2	1.27	28.7
6957	28.5	29.2	1.2	1.61	28.7
6985	28.54	29.24	1.2	1.39	28.74
6987	28.68	29.25	1.2	1.18	28.75
7004	28.73	29.27	1.2	1.14	28.77
7006	28.5	29.28	1.2	1.63	28.78
7043	28.54	29.33	1.2	1.09	28.83
7076	28.7	29.38	1.2	1.3	28.88
7097	28.7	29.41	1.2	1.37	28.91
7099	28.9	29.42	1.2	1.15	28.92
7111	28.94	29.43	1.2	1.09	28.93
7113	28.76	29.44	1.2	1.49	28.94
7127	28.78	29.46	1.2	1.55	28.96

Bilag 3

Vandspejlsberegning ved en årsmiddel afstrømning på 19,65 l/s/km² nuværende forhold (lysblå) og efter projekt (mørkblå).

Ålunde-Agerbæk-Debel Bæk

Projekt grusudlægning øvre Debel Bæk st. 6508 til 7180

Årsmiddel vandføring 19,65 l/s/ha

Vandspejlsberegning FØR

Vandspejlsberegning EFTER

Vandspejlsberegning FØR forhold øvre Agerbæk Årsmiddel 19,65 l/s/ha
Terræn Højde
Terræn venstre
Regulativ Bund

Bund

Vandspejlsberegning EFTER 7 gydebænke øvre Agerbæk Årsmiddel 19,65 l/s/ha

Kote i m DVR90 1:20

